

Uzņēmuma
pienākums
rūpēties par
cilvēktiesībām un
vides aizsardzību,
iepērkot preces

Lidl atmaksājas

Ilgspēja

Lidl

“Cilvēktiesību ievērošanu un stiprināšanu un dabas aizsardzību mēs uzskatām par valstu, ekonomikas un katra indivīda vienlīdzīgu pamatpienākumu.

Mūsu uzņēmuma rūpības pienākuma ievērošanu mēs saprotam kā dinamisku attīstības procesu. Tāpēc mēs regulāri pārbaudām doto politikas deklarāciju un nepārtraukti izstrādājam to tālāk.”

Satura rādītājs

1. Priekšvārds	4
2. Mūsu izpratne	5
3. Vadības pieeja uzņēmuma rūpības pienākuma īstenošanai	7
3.1. Risku un iespēju noteikšana	8
3.2. Noteikumu un procesu definēšana.....	11
3.3. Īstenošana un kontrolēšana	12
3.3.1. Algas un ienākumi, kas nodrošina eksistenci	16
3.3.2. Ilgtspējīga kakao piegādes ķēde	18
3.3.3. Ilgtspējīga zivju piegādes ķēde	19
3.3.4. Ilgtspējīga sojas piegādes ķēde	20
3.4. Uzlabojumi	21
3.5. Komunikācija	22
4. Organizācija un atbildība	24

1. Priekšvārds

Cilvēktiesību ievērošana, kā arī vides aizsardzība ir uzņēmuma Lidl saimnieciskās darbības pamatā, un līdz ar to tie ir stratēģiski stūrakmeņi, arī piegādājot mūsu preces. Tāpēc mēs arī nākotnē pastiprināti pievērsīsimies sociālo un ekoloģisko rūpības pienākumu īstenošanai visā mūsu pievienotās vērtības ķēdē.

Tam pamatā ir caurspīdības nodrošināšana. Tāpēc mēs regulāri informējam par mūsu pasākumu rezultātiem un progresu mūsu ilgtspējas ziņojumu ietvaros. Lai nepārtraukti novērtētu riskus, esam ieviesuši regulāru risku analīzi. Tā ļaus arī nākotnē precīzāk noteikt riskus mūsu piegādes ķēdes ietvaros un attiecīgi reaģēt. Pamatojoties uz šo un ņemot vērā iepirkumu sociālo un ekoloģisko jautājumu dinamiku, mēs pastāvīgi pārbaudām savus pasākumus un attiecīgi attīstām tos tālāk.

Tajā mums palīdz arī dialogs ar ieinteresētajām personām. Tie ir mūsu piegādātāji, profesionāli eksperti, pilsoniskās sabiedrības organizācijas un arodbiedrības. Lai vēl vairāk veicinātu sociālo un ekoloģisko tēmu apziņu, mēs arī nākotnē orientēsimies uz regulārām apmācībām un treniņiem kopā ar mūsu darbiniekiem un darījumu partneriem. Bez tam mēs cenšamies attīstīt esošās partnerattiecības un iniciatīvas, kā arī uzsākt jaunas sadarbības.

Ar pasākumiem un mūsu vadības pieeju mēs vēlamies turpināt efektīvi uzlabot mūsu partneru apstākļus piegādes ķēdēs.

Šo dokumentu apstiprinājusi uzņēmuma Lidl Latvija vadība.

Maciej Urbanski
SIA "Lidl Latvija" valdes priekšsēdētājs

Alexandru Mag
SIA "Lidl Latvija" valdes loceklis,
Iepirkumu departamenta vadītājs

Cita informācija par korporatīvo sociālo atbildību

www.corporate.lidl.lv

Kontakti

SIA "Lidl Latvija"
Dzelzavas iela 131
Rīga, LV-1021
info@lidl.lv

2. Mūsu izpratne

Kā viens no pasaulē lielākajiem tirdzniecības uzņēmumiem Lidl attiecībā uz ilgtspēju tiecas nodrošināt nākotnes darījumus. Pasaule ir milzīgu izaicinājumu priekšā – vides un cilvēktiesību aizsardzību var īstenot tikai globālā līmenī. Ekoloģiskā ziņā cilvēce patlaban dzīvo pāri saviem līdzekļiem. Un joprojām divi no trim cilvēkiem, kuri dzīvo ārkārtīgā nabadzībā, ir atkarīgi no darba lauksaimniecībā. Uzņēmums Lidl vēlas dot ieguldījumu, lai tiktu galā ar šo un citiem izaicinājumiem, īstenotu ilgtspējīgus uzlabojumus un panāktu ilgtermiņa risinājumus, veidojot mūsu sortimentu ilgtspējīgāku, godīgāku un veselīgāku.

Lai definētu, ko uzņēmumam Lidl nozīmē ilgtspēja, mēs stratēģiskās analīzes ietvaros esam izstrādājuši un saistoši noteikuši vīziju, misiju, galvenos punktus un konkrētus pasākumus. Izstrādājot šo stratēģiju, mēs ne tikai rūpīgi konsultējāmies iekšienē, bet ietvērām arī mūsu klientu un sabiedrības gaidas, NVO prioritātes, kā arī likumu izstrādnes un zinātniskās atziņas. Bez tam mēs, izvēloties pasākumus, ņemām vērā, kādu ietekme mēs varam panākt, veidojot un ietekmējot piegādes ķēdes.

Tādā veidā mēs esam noteikuši būtiskas jomas, kas ir nozīmīgas mūsu darbībai, un no tā esam atvasinājuši aktuālos, kā arī nākotnes izaicinājumus: galvenie ilgtspējas stratēģijas darbības lauki uzņēmuma Lidl iepirkumiem ir klimata pārmaiņas, ūdens, aprites ekonomika, cilvēktiesības, izejvielas, bioloģiskā daudzveidība un atbildīgi produkti.

Pievienotās vērtības struktūra mazumtirdzniecībā un pārtikas ražošanā kļūst arvien daudzveidīgāka, iesaistot dalībniekus un uzņēmumus no daudzām dažādām valstīm. Šajās arvien globalizētākajās piegādes ķēdēs ir vislielākie cilvēktiesību un ekoloģiskie izaicinājumi. Riskiem, kas šeit rodas saistībā ar cilvēktiesību ievērošanu, bieži ir kompleksi cēloņi un tie ietekmē veselu ekonomikas nozari. Piemēram, pret sociālajiem riskiem darba drošības, apvienošanās brīvības, brīvības no diskriminācijas un atbilstošas atlīdzības jomās bieži var cīnīties tikai ar sistemātiskiem risinājumiem – tas pats attiecas uz bērnu un piespiedu darba aizlieguma pārkāpumiem. Tāpēc uzņēmums Lidl sadarbojas arī ar valdībām, citiem uzņēmumiem, piegādātājiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām un tādējādi aktīvi piedalās tādas sabiedrības nākotnes veidošanā, kurā ir vērts dzīvot.

Vienlaikus pārtikas ražošanā vienmēr ir svarīgi pēc iespējas efektīvi un videi draudzīgi izmantot resursus. Tāpēc atbildīgas audzēšanas, ražas novākšanas un pārstrādes metodes, ņemot vērā pieaugošo pasaules iedzīvotāju skaitu, prasa līdzsvaru starp ražas palielināšanu no vienas puses un augšnes, gaisa, ūdens resursu un sugu daudzveidības aizsardzību no otras puses. Tāpēc mēs vēlamies savu resursu patēriņu vairāk saskaņot ar planētas iespēju robežām un ar savu saimniekošanu dot aktīvu ieguldījumu ekosistēmu saglabāšanā.

Šajā nostājas dokumentā mēs izklāstām savu pieeju risku samazināšanai galvenajās darbības jomās – ieskaitot mūsu saistības un konkrētus soļus, ko mēs īstenojam.

Paskaidrojumi, standarti un vadlīnijas

Kā vadošais tirdzniecības uzņēmums mēs jūtamies atbildīgi par cilvēktiesību ievērošanu, vides aizsargāšanu un iespējamu draudu novēršanu. Cilvēktiesību un ekoloģiskās rūpības pamatu uzņēmumā Lidl Latvija veido mūsu ticība starptautiski atzītiem dokumentiem, tostarp sekojošiem:

- **Vispārējā cilvēktiesību deklarācija**
- **ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi**
- **ANO Bērnu tiesību konvencija**
- **ANO Sieviešu tiesību konvencija**
- **ANO ekonomikas un cilvēktiesību galvenie principi**
- **ANO Līdzvērtīgu iespēju nodrošināšanas principi sievietēm**
- **Starptautiskās Darba organizācijas (ILO) konvencijas, pamata darba standarti un ieteikumi attiecībā uz darba un sociālajiem standartiem**
- **ESAO pamatnostādnes attiecībā uz transnacionāliem uzņēmumiem**
- **Dakas principi migrācijai ar cienu**

Papildus tam mūsu Rīcības kodekss kopš 2006. gada ir ne tikai mūsu iekšējo procesu pamats, bet arī līgumu ar mūsu tiešajiem darījumu partneriem sastāvdaļa. Jo atbildību par mūsu piegādes ķēdēm un to ietekmi mēs dalām ar visiem saviem piegādātājiem. Tāpēc mēs uzliekam saviem darījumu partneriem pienākumu veikt atbilstošus pasākumus arī savās iepriekš izveidotajās piegādes ķēdēs un no savas puses īstenot Rīcības kodeksu pret saviem piegādātājiem. Uzņēmums Lidl ievēro nulles tolerances stratēģiju attiecībā uz bezdarbību piespiedu darba un bērnu darba gadījumos un konsekventi izmeklē iespējamos pārkāpumus sava rūpības pienākuma ietvaros.

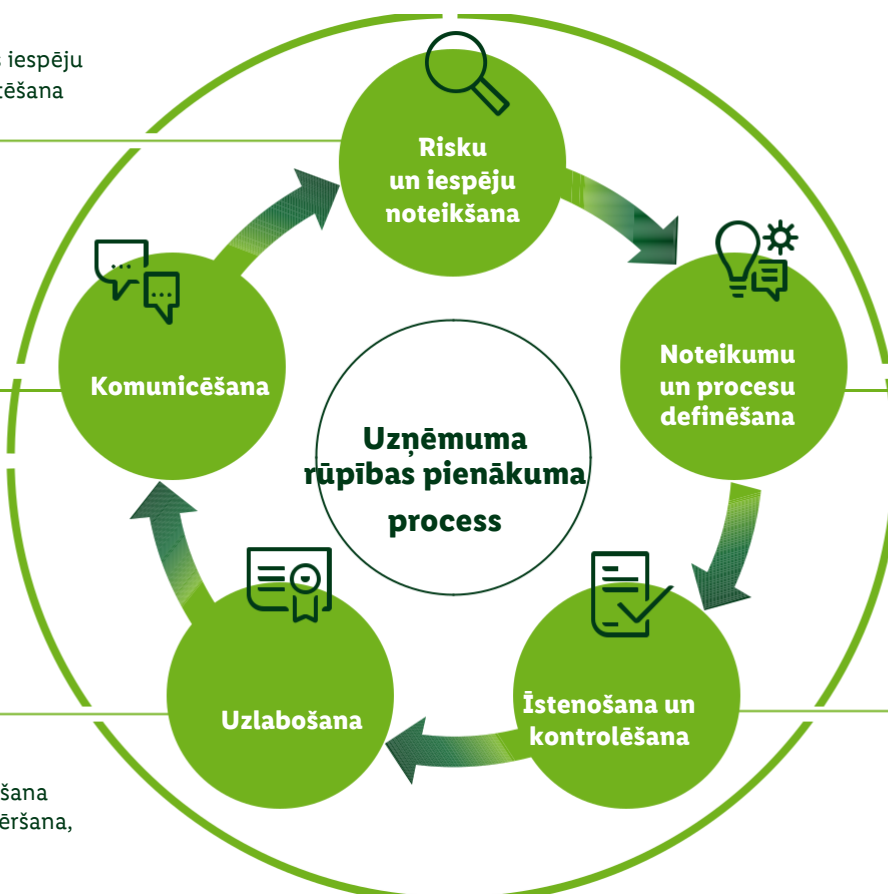
3. Vadības pieeja uzņēmuma rūpības pienākumu īstenošanai

Ar savu vadības pieeju mēs nodrošinām, ka korporatīvās sociālās atbildības (CSR) stratēģija uzņēmumā tiek īstenota strukturēti un konsekventi ievērota. Mēs sistemātiski analizējam, kādi potenciālie cilvēktiesību pārkāpumu un vides ietekmes riski pastāv vai varētu rasties mūsu darījumu procesos un mūsu pašu zīmolu produktu ražošanā. Pēc tam no iegūtajām atziņām mēs atvasinām konkrētus pasākumus, kas paredzēti, lai efektīvi neitralizētu mūsu uzņēmējdarbības negatīvo ietekmi, izvairītos no tās un samazinātu to.

- Uz sortimentu balstītas būtiskuma analīzes veikšana
- Būtisku iespēju un risku identificēšana
- Ietekmes un veidošanas iespēju identificēšana un novērtēšana

- Caurspīdīga ziņošana par panākumiem un neveiksmēm Iekšējām un ārējām mērķa grupām

- Noteikumu un procesu pārbaudīšana un uzlabošana
- Negatīvas ietekmes novēršana, izvairīšanās no tās un samazināšana
- Pieeja efektīviem sūdzību mehānismiem
- Pārkāpumu novēršana

- CSR noteikumu, mērķu un KPI definēšana
- Revīzijai drošu procesu ieviešana
- Izmērāmības nodrošināšana
- Lomu un atbildību noteikšana

- Konsekventas īstenošanas piegādes ķēdē prasība un uzraudzība
- Piegādes ķēžu un dalībnieku auditēšana, novērtēšana un attīstīšana

Patstāvīga apmaiņa ar mūsu ieinteresētajām pusēm

3.1. Risku un iespēju noteikšana

Mēs pastāvīgi pārbaudām, kādi riski pastāv vai varētu rasties, ražojot mūsu produktus mūsu identificētajās stratēģiskajās darbības jomās. Mēs vēlamies padarīt ekonomiskos, ekoloģiskos un sociālos riskus izmērāmus, lai papildus tiešajiem riskiem mūsu uzņēmējdarbībai novērtētu arī riskus mūsu piegādes ķēdē un uzsāktu atbilstošus pasākumus.

Iespējamos riskus savu zīmolu ražošanā mēs izvērtējam, pamatojoties uz dažādiem rādītājiem: papildus Starptautiskās Arodbiedrību konfederācijas (ITUC) Globālajam tiesību indeksam un Globālajam verdzības indeksam mēs tam izmantojam arī Apvienoto Nāciju Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas, kā arī Vides snieguma indeksa datus. Bez tam mēs pastāvīgi uzturam dialogu ar ārējām ieinteresētajām personām un saņemam, piemēram, ekspertīzes no pilsoniskās sabiedrības organizācijām, arodbiedrībām un citiem speciālistiem. Kopā ar visiem šiem ekspertiem mēs identificējam atlikušos šķēršļus cilvēktiesību, tostarp apvienošanās brīvības, īstenošanai.

Arī mūsu piegādes ķēdē mēs vēlētos sistemātiski identificēt iespējamos riskus. Šim nolūkam mēs veicam tālāku visu sortimentu aptverošu risku novērtēšanu. Mēs pārbaudām, kāda tieša negatīva ietekme uz cilvēktiesībām ir mūsu uzņēmējdarbībai, un vienlaikus ņemam vērā arī vides riskus, kā piemēram, ūdens piesārņojumu vai siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas. Tie savukārt var negatīvi ietekmēt cilvēktiesību jautājumus. Protams, mūsu analīze ietver visas pievienotās vērtības radīšanas pakāpes no izejvielu ieguves līdz gala ražošanai.

Lai esošos riskus vai faktisko ietekmi novērtētu arī kvantitatīvi, esam noteikuši kritērijus un rādītājus visām darbības jomām. Šie faktori padara riskus izmērāmus un salīdzināmus: piemēram, ar klimatu saistītie riski mērāmi pēc tā, cik daudz siltumnīcas efektu izraisošo gāzu tiek izmests visā piegādes ķēdē, bioloģiskās daudzveidības zaudēšanas risks – ar iespējamību, ka, ražojot produktus, izmirst sugas. Pēc tam, pamatojoties uz faktoriem un atbilstošiem iepirkumu apjomiem, mēs modelējam, kuras piegādes ķēdes ir īpaši riskantas, kurā pievienotās vērtības radīšanas pakāpē pastāv vislielākie riski strādniekiem un mazajiem zemniekiem un kur mums ir vislielākā ietekme.

Novērtējot mūsu pašu zīmolu sortimenta kopējo risku, mēs esam identificējuši sekojošus ar izejvielām saistītus sociālos un ekoloģiskos riskus:

Mūsu risku analīze – izejvielas, riski un valstu iedalījums

BANĀNI

Sociālie riski

- Bēmu nodarbinātība: Brazīlija, Ekvadora, Filipīnas
- Paverdzināšana: Indija, Indonēzija
- Darba ņēmēju tiesības: Brazīlija, Ķīna, Filipīnas
- Diskriminācija: Indija, Indonēzija

Vides riski

- Bioloģiskā daudzveidība: Ekvadora, Indija
- Klimata neaizsargātība: Indija, Filipīnas
- Zemes lietojums un mežu izciršana: Brazīlija, Ekvadora, Indonēzija
- Ūdens riski: Brazīlija, Indija

KOKVILNA

Sociālie riski

- Bēmu nodarbinātība: Indija, Turkmēnistāna, Uzbekistāna
- Paverdzināšana: Indija, Pakistāna, Uzbekistāna
- Darba ņēmēju tiesības: Indija, Pakistāna, Uzbekistāna
- Diskriminācija: Indija, Pakistāna

Vides riski

- Bioloģiskā daudzveidība: Indija, Turcija, ASV
- Klimata neaizsargātība: Indija, Pakistāna, ASV
- Zemes lietojums un mežu izciršana: Brazīlija, Ķīna, Indija
- Ūdens riski: Ķīna, Indija, ASV

ZIEDI UN AUGI

Sociālie riski

- Bēmu nodarbinātība: Etiopija, Kenija
- Paverdzināšana: Etiopija, Kenija, Taizeme
- Darba ņēmēju tiesības: Etiopija, Ķīna, Malaizija
- Diskriminācija: Etiopija, Kenija

Vides riski

- Bioloģiskā daudzveidība: Etiopija, Ekvadora, Kenija
- Klimata neaizsargātība: Kenija, Taizeme
- Zemes lietojums un mežu izciršana: Ekvadora, Kolumbija, Malaizija
- Ūdens riski: Etiopija, Ķīna, Kenija

ZIVIS

Sociālie riski

- Bēmu nodarbinātība: Filipīnas, Taizeme, Vjetnama
- Paverdzināšana: Ķīna, Taizeme, Vjetnama
- Darba ņēmēju tiesības: Indonēzija, Taizeme, Vjetnama
- Diskriminācija: Maroka, Meksika, Indonēzija

Vides riski

- Bioloģiskā daudzveidība: Ķīna, Indija, ASV
- Klimata neaizsargātība: Indija, ASV
- Zemes lietojums un mežu izciršana: Brazīlija, Malaizija, Vjetnama
- Ūdens riski: Čīle, Ķīna, Indija

LAZDU RIEKSTI

Sociālie riski

- Bēmu nodarbinātība: Azerbaidžāna, Gruzija, Turcija
- Paverdzināšana: Ķīna, Gruzija
- Darba ņēmēju tiesības: Ķīna, Irāna, Turcija
- Diskriminācija: Azerbaidžāna, Irāna

Vides riski

- Bioloģiskā daudzveidība: Gruzija, Turcija, ASV
- Klimata neaizsargātība: ASV
- Zemes lietojums un mežu izciršana: Azerbaidžāna, Ķīna, Gruzija
- Ūdens riski: Azerbaidžāna, Ķīna, Irāna

KAFIJA

Sociālie riski

- Bēmu nodarbinātība: Etiopija, Kolumbija
- Paverdzināšana: Etiopija, Indonēzija, Kolumbija
- Darba ņēmēju tiesības: Brazīlija, Gvatemala, Indonēzija
- Diskriminācija: Etiopija, Honduras, Indija

Vides riski

- Bioloģiskā daudzveidība: Indonēzija, Honduras, Vjetnama
- Klimata neaizsargātība: Brazīlija, Indija, Vjetnama
- Zemes lietojums un mežu izciršana: Brazīlija, Indonēzija, Kolumbija
- Ūdens riski: Brazīlija, Indonēzija, Vjetnama

KAKAO

Sociālie riski

- Bēmu nodarbinātība: Kotdivuāra, Gana, Nigērija
- Paverdzināšana: Kotdivuāra, Gana, Indonēzija
- Darba ņēmēju tiesības: Brazīlija, Kotdivuāra, Indonēzija
- Diskriminācija: Kotdivuāra, Gana, Indonēzija

Vides riski

- Bioloģiskā daudzveidība: Kotdivuāra, Gana, Indonēzija
- Klimata neaizsargātība: Dominikānas Republika, Nigērija
- Zemes lietojums un mežu izciršana: Brazīlija, Ekvadora, Kotdivuāra, Gana
- Ūdens riski: Brazīlija, Gana, Nigērija

PALMU EĻĀ

Sociālie riski

- Bēmu nodarbinātība: Kotdivuāra, Nigērija
- Paverdzināšana: Indonēzija, Malaizija, Taizeme
- Darba ņēmēju tiesības: Indonēzija, Kolumbija, Malaizija
- Diskriminācija: Gvatemala, Indonēzija, Papua-Jaungvineja

Vides riski

- Bioloģiskā daudzveidība: Ekvadora, Indonēzija, Papua-Jaungvineja
- Klimata neaizsargātība: Indonēzija, Malaizija, Taizeme
- Zemes lietojums un mežu izciršana: Indonēzija, Malaizija, Taizeme
- Ūdens riski: Indonēzija, Nigērija, Taizeme

RĪSI

Sociālie riski

- Bēmu nodarbinātība: Bangladeša, Indija, Vjetnama
- Paverdzināšana: Indija, Taizeme, Vjetnama
- Darba ņēmēju tiesības: Ķīna, Taizeme, Vjetnama
- Diskriminācija: Indija, Indonēzija, Mjanma

Vides riski

- Bioloģiskā daudzveidība: Ķīna, Indija, Vjetnama
- Klimata neaizsargātība: Indija, Mjanma, Vjetnama
- Zemes lietojums un mežu izciršana: Ķīna, Indija, Vjetnama
- Ūdens riski: Ķīna, Indija, Vjetnama

SOJA

Sociālie riski

- Bēmu nodarbinātība: Indija, Nigērija, Paragvaja
- Paverdzināšana: Ķīna, Indija, Paragvaja
- Darba ņēmēju tiesības: Brazīlija, Indija, Paragvaja
- Diskriminācija: Bolīvija, Indija

Vides riski

- Bioloģiskā daudzveidība: Argentīna, Ķīna, Indija
- Klimata neaizsargātība: Indija, Kanāda, ASV
- Zemes lietojums un mežu izciršana: Bolīvija, Brazīlija, Paragvaja
- Ūdens riski: Brazīlija, Ķīna, Indija

TĒJA

Sociālie riski

- Bēmu nodarbinātība: Indija, Kenija, Šrilanka
- Paverdzināšana: Ķīna, Indija, Šrilanka
- Darba ņēmēju tiesības: Ķīna, Indija, Kenija
- Diskriminācija: Indija, Kenija, Turcija

Vides riski

- Bioloģiskā daudzveidība: Ķīna, Indija, Kenija
- Klimata neaizsargātība: Indija, Kenija, Vjetnama
- Zemes lietojums un mežu izciršana: Ķīna, Indija, Indonēzija
- Ūdens riski: Ķīna, Indija, Vjetnama

CELULOZE

Sociālie riski

- Bēmu nodarbinātība: Ķīna, Indonēzija, Krievija
- Paverdzināšana: Ķīna, Indonēzija, Krievija
- Darba ņēmēju tiesības: Brazīlija, Ķīna, Indonēzija
- Diskriminācija: Brazīlija, Indonēzija

Vides riski

- Bioloģiskā daudzveidība: Indonēzija, Kanāda, Krievija
- Klimata neaizsargātība: Japāna, Kanāda, ASV
- Zemes lietojums un mežu izciršana: Brazīlija, Ķīna, Indonēzija
- Ūdens riski: Brazīlija, Ķīna, ASV

Grafiks parāda stratēģiski nozīmīgāko izejvielu attiecīgā uzņēmuma apjomu uz iepirkumu apjomu uzņēmumā Lidl. Pamatojoties uz [starptautiskajiem risku indeksiem](#), ir modulēti lielākie sociālie un ekoloģiskie riski attiecībā uz iespējamajām preču izcelsmes valstīm.

Identificētie riski cilvēkiem un videi

Mūsu vadības pieejas ietvaros mēs esam identificējuši sekojošus būtiskus riskus cilvēkiem un videi. Pamatojoties uz to, mēs esam izstrādājuši efektīvus pasākumus, lai vēl vairāk samazinātu šos riskus, un pastāvīgi informējam par to mūsu uzņēmuma rūpības pienākuma ietvaros.

Sociālie riski

Bērnu darbs: skolas vecuma bērnu nodarbināšana neveselīgos darba apstākļos

Piespiedu darbs: cilvēku tirdzniecība, piespiešana, draudi, algu ieturēšana, parādu sloga veidošana, piemēram, ar augstām starpniecības maksām, sagādājot darbu

Nepietiekamas darba ņēmēju tiesības: atalgojums zem iztikas minimuma, kaitējums veselībai darba aizsardzības trūkuma dēļ, apvienošanās brīvības ierobežojumi, necilvēcīgi darba laiki, kā arī diskriminācija, uzmākšanās vai ļaunprātīga izmantošana darba vietā

Diskriminācija: ikviena izšķiršana, izslēgšana vai priekšrokas došana, cita starpā pamatojoties uz dzimumu, reliģiju, ādas krāsu vai izcelsmi, kas izraisa nevienlīdzīgu attieksmi vai ierobežojumus

Ekoloģiskie riski

Bioloģiskā daudzveidība: ekosistēmu pakalpojumu un sugu daudzveidības zaudēšana

Klimata neaizsargātība: neaizsargātība pret klimata pārmaiņu negatīvajām sekām

Zemes izmantošana un mežu izciršana: meža platību izciršana par labu citiem zemes izmantošanas veidiem, biotopu zaudēšana

Ūdens riski: ūdens trūkums, nepietiekama pieeja ūdensapgādei, ūdens piesārņojums

3.2. Noteikumu un procesu definēšana

Korporatīvās sociālās atbildības (KAS jeb CSR) noteikumu un procesu integrēšana parastajos darījumu procesos ir galvenā uzņēmuma rūpības pienākuma sastāvdaļa. Tikai tā var veiksmīgi īstenot vēlamos uzlabojumus.

Ja ir identificēti un novērtēti ar izejvielām saistītie riski, tie tiek apspriesti un izdiskutēti ar Lidl nacionālo uzņēmumu iepirkumu organizācijām, stratēģiskajiem piegādātājiem, kā arī attiecīgajām NVO. Šī konsultāciju procesa rezultātā tiek sastādīti iepirkumiem un visiem piegādātājiem saistoši nostājas dokumenti, kas apskatāmi mūsu tīmekļa vietnē. Šie dokumenti tiek pastāvīgi izstrādāti tālāk un definē mērķus un pasākumus, ar kuriem Lidl Latvija vēlas izvairīties no vai samazināt attiecīgos sociālos un ekoloģiskos riskus, iegādājoties izejvielas.

Nostājas dokumenti ir iekļauti mūsu iepirkumu praksē kā obligāta prasība. Turklāt mūsu iepircēji tiek sistemātiski apmācīti par izejvielu mērķiem, lai droši ņemtu tos vērā, pieņemot lēmumus par iepirkumiem.

Lidl konsekventi pārbauda, vai visi iepircēji īsteno noteikumus. Bez tam mēs veicinām aktīvu apmaiņu un uzsākam dialogu ar NVO un darba ņēmēju pārstāvjiem, lai uzlabotu darba apstākļus mūsu piegādes ķēdē un garantētu cilvēktiesību ievērošanu.

Papildus informāciju par izejvielām un izejvielu mērķiem var atrast [> Iepirkumu politikā izejvielām](#).

3.3. Īstenošana un kontrolēšana

Mūsu uzņēmuma rūpības pienākuma īstenošanu mēs saprotam kā dinamisku procesu, kura apjomu un dizainu mēs pastāvīgi pārskatām un ar ārējo ieinteresēto personu un partneru (piem., pilsoniskās sabiedrības organizāciju, darba ņēmēju pārstāvju) palīdzību pilnveidojam.

Pie tam mēs pirmām kārtām koncentrējamies uz cilvēktiesību un ekoloģisko risku samazināšanu vai izvairīšanos no tiem, ražojot mūsu pašu zīmolus. Jo šie produkti ne tikai veido lielāko daļu mūsu apgrozījuma. Par to mēs esam arī tieši atbildīgi. Mēs integrējam mūsu piegādes ķēžu analīzes atziņas savos iekšējos procesos un iepirkumu noteikumos. Vienlaikus mēs sastādām arī vadlīnijas saviem darījumu partneriem. Tās nosaka, kā veidojamas sociālās vadības sistēmas, kas atbalsta rūpības pienākuma pieeju visā piegādes ķēdē. Tirgojot zīmolu produktus, mēs sniedzam arī savu priekšstatu par ilgtspējīgāku piegādes ķēžu veidošanu un sagaidām, ka arī zīmolu nozare ņems vērā prasības.

Lai mēs varētu efektīvi cīnīties pret iespējamo negatīvo ietekmi un varētu nodrošināt cilvēktiesību ievērošanu mūsu piegādes ķēdēs, ir jāpiedalās visiem iesaistītajiem. Tāpēc mēs vēlamies visiem attiecīgajiem darbiniekiem un darījumu partneriem radīt izpratni par uzņēmuma Lidl definētajiem galvenajiem jautājumiem, un proti, ar īpašām apmācībām un treniņiem: CSR vadītāji regulāri rīko iekšējos seminārus visiem iepircējiem, kā arī piegādes ķēdes ietvaros notiek apmācības, ko rīko eksperti no tādām organizācijām kā Save the Children, GIZ, CARE vai Fairtrade.

Mūsu vadības pieejas ietvaros mēs saviem partneriem prasām konsekventu visu pasākumu īstenošanu. Tas ietver arī mūsu piegādātāju kontroli un novērtēšanu, pamatojoties uz CSR kritērijiem, kā arī neatkarīgu auditu veikšanu.

Papildus sertifikācijai mēs esam apņēmušies arī citādi aktīvi nodrošināt ilgtspējīgāku izejvielu ražošanu pārtikas segmentā: mēs atbalstām dažādus projektus, kas sākas mūsu piegādes ķēžu sākumā, un jo īpaši veicinām mazo zemnieku tālākizglītību ilgtspējīgu audzēšanas metožu jomā.

Mēs apzināmies, ka daudzās mūsu riska piegādes ķēdēs galvenokārt ir nodarbinātas sievietes un ka tās dažādu, pa daļai valsts vai nozares noteiktu iemeslu dēļ īpaši apdraud iespējamie cilvēktiesību pārkāpumi. Tāpēc mēs kā Lidl Latvija esam parakstījuši ANO Līdzvērtīgu iespēju nodrošināšanas principus sievietēm.

ANO Līdzvērtīgu iespēju nodrošināšanas principi sievietēm

Būtiski riski: diskriminācija

2019. gadā Lidl Latvija parakstīja ANO Līdzvērtīgu iespēju nodrošināšanas principus sievietēm (WEPs). Līdzvērtīgu iespēju nodrošināšanas principi sievietēm ir UN Women un UN Global Compact kopīga iniciatīva. Tā ir pirmā globālā iniciatīva, kas mērķtiecīgi pievēršas sieviešu veicināšanas un stiprināšanas jautājumam piegādes ķēdēs un uzņēmumos. Tā vērsas pie uzņēmumiem un koncerniem un ietver sekojošus septiņus principus sieviešu lomas stiprināšanai uzņēmumos:

1. Vienlīdzīgas korporatīvās vadības kultūras iedibināšana.
2. Taisnīga izturēšanās pret visiem vīriešiem un sievietēm darbā.
3. Cilvēktiesību un nediskriminēšanas ievērošana un veicināšana.
4. Visu darba ņēmēju veselības, drošības un labklājības garantēšana.
5. Sieviešu izglītības, apmācības un profesionālās pilnveides veicināšana.
6. Sieviešu uzņēmējdarbības veicināšana, to lomas stiprināšana iepirkumu jomā, to cieņas respektēšana visos mārketinga pasākumos.
7. Vienlīdzības veicināšana, izmantojot kopienas iniciatīvas un aizstāvību. Progresu novērtēšana un pārskatu sniegšana par to dzimumu vienlīdzības jomā.

Mēs ļoti atzinīgi vērtējam to, ka mums svarīgie vienlīdzīgu tiesību un dzimumu līdztiesības jautājumi pastāvīgi kļūst aktuālāki.

Mēs vēlamies veicināt sieviešu iespēju palielināšanu arī piegādes ķēdē. Tā, piemēram, projekts Gvatemalā ir vērsts uz sieviešu lomas stiprināšanu kafijas ražošanā, kamēr Bolīvijā fokusā ir mazo zemnieku kafijas audzēšanas veicināšanas kooperatīvu ietvaros. Kotdivuāras projekts ir veltīts ilgtspējīgu audzēšanas metožu izmantošanai kakao ražošanā – ar šo pasākumu vien mēs esam sasnieguši 10 000 mazo zemnieku (skat. arī [3.3.2. Ilgtspējīga kakao piegādes ķēde](#)). Bez tam Lidl sojas iniciatīvas ietvaros mēs atbalstām mazos zemniekus Brazīlijā ilgtspējīgas sojas ražošanā (skat. arī [3.3.4. Ilgtspējīga sojas piegādes ķēde](#)).

Visu šo projektu mērķis ir stiprināt izejvielu ražotājus un paplašināt viņu zināšanas un prasmes, lai tie varētu gūt lielākus ienākumus un savlaicīgi pielāgoties klimata pārmaiņu ietekmei. Mēs tos veicam kopā ar atzītiem partneriem kā Fairtrade, CARE, UTZ, RTRS un GIZ.

Mēs esam pārliecināti: tikai sadarbībā ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, ekspertiem un citiem uzņēmumiem mēs varam panākt efektīvus ilgtermiņa uzlabojumus piegādes ķēdēs. Tāpēc mēs sadarbojamies ar attiecīgajiem dalībniekiem, veidojam vairāku ieinteresēto personu partnerības vai piedalāmies jau esošās vairāku ieinteresēto personu iniciatīvās. Tā piemēram, uzņēmums Lidl ir RTRS valdes loceklis, aktīvs Pasaules Banānu foruma loceklis, Ilgtspējīga kakao foruma dibinātājs un līdz šai dienai valdes loceklis, ir GLOBALG.A.P GRASP Tehniskajā konsultatīvajā padomē un ir darba grupu loceklis Bangladešas nolīguma, ACT iniciatīvas un RSPO ietvaros.

Vēl viena būtiska mūsu pieejas sastāvdaļa ir neatkarīgas kontroles, piemēram, mūsu sertifikācijas ietvaros vai ar sociālo auditu palīdzību. Mēs saprotam, ka šīs pārbaudes kā vienīgais līdzeklis ir tikai ierobežoti piemērotas, lai uzlabotu darba apstākļus vai atklātu slēptus pārkāpumus – piemēram, pret piespiedu darba aizliegumu. Neskatoties uz to, šīs neatkarīgu institūtu kontroles ir svarīgs līdzeklis, lai atklātu iespējamus risku indikatorus un mērķtiecīgi pārbaudītu situāciju piegādes ķēdē. Tā, piemēram, mēs sava pārtikas segmenta piegādes ķēdē veicam uz risku balstītus SEDEX sociālos auditus, lai kontrolētu darba apstākļus un tādā veidā pastāvīgi uzlabotu tos. Auditu ietvaros, no kuriem daži ilgst vairākas dienas, neatkarīgi auditori uz vietas izvērtē, vai tiek ievēroti veselības aizsardzības noteikumi, likumā noteiktie darba laiki, darba ņēmēju tiesības un citi noteikumi. Mūsu augļu un dārzeņu piegādes ķēdēs mēs strādājam kopā ar GLOBALG.A.P GRASP. Ārējo auditoru veiktais novērtējums ļauj mums novērtēt visus mūsu lauksaimniekus pēc sociālajiem pamatrādītājiem.

Nepārtikas nozarē mēs regulāri pārbaudām cilvēktiesību standartus un veicam ikgadējus neatkarīgus amfori BSCI sociālos auditus visiem pašu zīmolu ražotājiem ražotājvalstīs ārpus Eiropas. Mēs sistemātiski izvērtējam šo auditu rezultātus, uz kuru pamata mēs tad pieņemam savus lēmumus par iepirkumiem.

Protams, mēs arī šajā darbības sfērā informējam savus piegādātājus par to, ko sagaidām: mērķtiecīgās politikās mēs tos cita starpā aicinām proaktīvi novērst bērnu darbu un piespiedu darbu, piemēram, mūsu Atbildīgas personāla atlases politikā.

Bez tam mēs caur dažādiem projektiem un veicināšanas pasākumiem iesaistāmies arī nepārtikas biznesā, lai risinātu ekoloģiskos un sociālos izaicinājumus it sevišķi tekstilizstrādājumu ražošanā: zemi darba un vides standarti un augsts izejvielu, ķīmikāliju, enerģijas un ūdens patēriņš.

No 2009. gada līdz 2019. gadam mēs kopā ar mūsu partneri GIZ Bangladešā un Ķīnā īstenoja intensīvus veicināšanas projektus aptuveni 200 piegādātājiem, kuros tie tika informēti par vides, darba un drošības standartiem. Tas mums ļāva cita starpā sasniegt Greenpeace Detox kampaņas mērķus, ko Lidl apņēmas 2014. gadā. Lai ilgtermiņā sasniegtu labākus drošības un ugunsdrošības standartus tekstilizstrādājumu ražotājiem nozīmīgajā ražošanas valstī Bangladešā, uzņēmums Lidl ir parakstījis starptautisko nolīgumu par ugunsdrošību un ēku aizsardzību, tā saukto Bangladešas vienošanos par ugunsdrošību un ēku drošību. Bez tam mēs sākam arī tieši ar produktu un izejvielu, lai uzlabotu ekoloģisko un sociālo ietekmi: Ar mūsu Cradle-to-Cradle kolekciju uzņēmums Lidl izlaida tirdzniecībā bioloģiskajai cirkulācijai izstrādātus, t.i. pilnībā noārdāmus tekstilizstrādājumus.

Uzņēmums Lidl cenšas darba tiesību pārkāpumu gadījumos piegādes ķēdē kopā ar saviem darījumu partneriem strādāt pie tā, lai uzlabotu situāciju. Darījumu attiecības cilvēktiesību pārkāpumu dēļ tiek izbeigtas tikai tad, ja ir pārbaudītas visas citas iespējas. Lai labāk izprastu cilvēktiesību pārkāpumu ietekmi mūsu piegādes ķēdē, mēs katru gadu attiecībā uz šo un papildus sociālajiem auditiem veicam trīs sociālās saderības pētījumus, tā sauktos Cilvēktiesību ietekmes novērtējumus, ko arī publicējam.

Sekojošajās lappusēs mēs Jums piedāvājam apskatīt konkrētus gadījumus un izskaidrojam pasākumus, ko esam veikuši attiecīgajās piegādes ķēdēs, pamatojoties uz identificētajiem riskiem.

3.3.1. Algas un ienākumi, kas nodrošina eksistenci

Būtiski riski: diskriminācija, zemas algas

Uzņēmums Lidl kā cilvēka pamattiesības atzīst ienākumus no pietiekamas algas, kas nodrošina eksistenci. Jo tikai tā darbinieki vai strādnieki var sasniegt sev un savām ģimenēm cilvēka cienīgu dzīves līmeni. Taču simtiem miljonu cilvēku visā pasaulē joprojām dzīvo nabadzībā. Bieži vien šie cilvēki saņem algas vai ienākumus, kas ir pārāk zemi, lai varētu nodrošināt sev iztiku. It sevišķi lauku ražotāji jaunattīstības un pārejas ekonomikas valstīs tikpat kā nevar iztikt no sava darba, lai gan sniedz nozīmīgu ieguldījumu globālajā pievienotās vērtības radīšanā.

Iztikas minimumam vai minimālajam ienākumam būtu jānosedz pārtika, ūdens, mājoklis, izglītība, veselības aprūpe, transports, apģērbs un citas pamatvajadzības. Tas ietver arī ietaupījumus neparedzētiem gadījumiem.

Jau 2006. gadā Lidl savā Rīcības kodeksā skaidri apņēmas sasniegt mērķi nodrošināt iztikas minimumu un kopš tā laika iestājas par labākām algām, ko nodrošina, piemēram, ar mūsu Fairtrade sertificētajiem produktiem.

Pie tam līdz šodienai paliek svarīgākais izaicinājums: kā mēs kopā ar citiem dalībniekiem varam strādāt pie tā, lai palīdzētu lielākam skaitam cilvēku mūsu piegādes ķēdēs nopelnīt iztikas minimumu vai gūt ienākumu, kas nodrošina eksistenci? Šim nolūkam Lidl kopā ar citiem uzņēmumiem ir noslēgusi brīvprātīgu apņemšanos nodrošināt iztikas minimumu. Kopā mēs apņemamies veikt šādas galvenās aktivitātes un apmācām savus partnerus un iepircējus attiecībā uz to īstenošanu:

- **Pieņemšanas veicināšana uzņēmuma līmenī**

Mēs nodrošinām, ka mūsu uzņēmumā visi dalībnieki gūst izpratni par iztikas minimuma un ienākumu, kas nodrošina eksistenci, steidzamību.

- **Nostiprināšana ilgtspējas vadlīnijās**

Mūsu pašu vadlīniju mērķis ir nodrošināt ienākumus un algas iztikas minimuma līmenī mūsu globālajās piegādes ķēdēs. Šajā nolūkā mēs Lidl Rīcības kodeksā jau kopš 2006. gada esam norādījuši skaidru pozīciju.

- **Caurspīdības palielināšana piegādes ķēdēs**

Mēs vēlamies radīt lielāku caurspīdību, lai varētu labāk novērtēt mūsu pašu zīmolu produktu ietekmi uz algām un ienākumiem. Vairāk par konkrētiem mūsu plāniem lielākai caurspīdībai skat. [3.5. Rezultātu paziņošana \(Mūsu saistības\)](#).

- **Risku identificēšana**

Mēs veidosim vēl labāku izpratni par to, attiecībā uz kurām izejvielām un kuros ieguves reģionos un kurās piegādes ķēžu struktūrās pastāv īpaši augsts risks tam, ka ražotāji saņem zemu ienākumu un algas.

Mūsu dalības [Augļu sulu platformā](#) ietvaros mēs pašlaik atbalstām Brazīlijā veiktu pētījumu, kura mērķis ir noteikt ienākumu un algu atšķirības apelsīnu audzēšanā.

- **Ienākumu un algu atšķirību identificēšana un samazināšana**

Mēs veicam ienākumu un algu atšķirību analīzes ražotāju līmenī mūsu globālajās augsta riska piegādes ķēdēs.

Līdz ar WayToGo šokolādes izstrādi 2019. gadā Lidl tieši ietekmē Ganas kakao audzētāju ienākumus. Ganas kakao audzētāju ienākumi 2018. gadā bija tikai aptuveni 52% no ienākuma, kas uzskatāms par iztikas minimumu. Partnerības ar Fairtrade, lauksaimnieku kooperatīvu Kuapa Kokoo un NVO Rikolto ietvaros Lidl Ganā par katru kakao tonnu, kas tiek izmantota WayToGo šokolādē, maksā prēmiju, kas ir vēl papildus godīgas tirdzniecības prēmijai. Šī nauda ieplūdis projektos, kas papildus ilgtspējīgi uzlabo mazo zemnieku ienākumu situāciju. Mūsu projekts jau pirmajā gadā sasniegs 440 mazo zemnieku – ceturtdaļa no tiem ir sievietes.

- **Atbildīgas iepirkšanās prakses veicināšana**

Mēs analizējam, kādas sekas rodas samazinātu ienākumu un algu atšķirību rezultātā riska piegādes ķēdēs. Pamatojoties uz rezultātiem, mēs ciešā sadarbībā ar mūsu iepircējiem un piegādātājiem izstrādāsim atbildīgu iepirkumu praksi un ar to saistītas īstenošanas stratēģijas.

Lidl bija pirmais Vācijas pārtikas tirgotājs, kas pievienojās iniciatīvai „Action Collaboration Transformation“. [ACT](#) ir pirmais globālais nolīgums, kas cenšas panākt vienotus darba samaksas tarifus tekstilrūpniecībai ražotājvalstīs. Šajā kontekstā nolīgātās algas tiek atbalstītas ar iesaistīto uzņēmumu atbildīgu iepirkumu praksi. ACT ir arī izstrādājis mehānismu, lai novērtētu iniciatīvas ietekmi: tekstila ražotāji un darba ņēmēju pārstāvji novērtē, cik efektīvi uzņēmumi īsteno savus pienākumus un attiecīgi nodrošina augstākas algas. ACT fokusa valstis ir pirmām kārtām Kambodža, Mjanma, Bangladeša un Turcija.

- **Ietekmes novērtēšana**

Mēs identificējam un testējam metodes, ar kurām var efektīvi analizēt un novērtēt mūsu rīcības pieejas ietekmi uz ražotāju ienākumiem un algām.

3.3.2. Ilgtspējīga kakao piegādes ķēde

Būtiski riski: bērnu darbs, piespiedu darbs, zemas algas, klimata pārmaiņas, bioloģiskās daudzveidības zaudēšana, mežu izciršana

Kakao ir svarīga izejviela mūsu sortimentā. Mūsu risku analīze rāda, ka tā piegādes ķēdē – it sevišķi audzēšanā – pastāv gan cilvēktiesību, gan arī ekoloģiski riski. Galvenajās audzēšanas valstīs Rietumāfrikā kakao ražošana bieži ir saistīta ar cilvēktiesību pārkāpumiem, piemēram, bērnu darbu, piespiedu darbu un netaisnīgu atalgojumu, kas ir zemāks par iztikas minimumu. Turklāt stipri svārstīgās cenas apdraud to mazo zemnieku ienākumus, kuri saražo 90 % no pasaules kakao ražas. Ekoloģiskie riski ir saistīti ar tropisko lietus mežu izciršanu un citām zemes izmantošanas izmaiņām: Rietumāfrikā kakao audzēšanas platība laikā no 1961. gada līdz 2011. gadam palielinājās par vairāk kā 107 %, un tas ir galvenais iemesls lietus mežu platību zaudēšanai šajā reģionā. Mežu izciršana noved pie lielām siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijām un tādējādi apdraud ne tikai ekosistēmu funkcionalitāti, bet arī vietējo iedzīvotāju iztikas līdzekļus.

Lai novērstu šo ietekmi kakao piegādes ķēdē, mēs vispirms uzliekam saviem piegādātājiem pienākumu ievērot uzņēmuma Lidl Rīcības kodeksu. Bez tam mēs orientējamies uz sertificēti audzēta kakao iegādi, piemēram, pēc godīgas tirdzniecības principiem. Tie nodrošina labākas cenas mazo zemnieku ģimenēm un pienācīgus darba apstākļus strādniekiem plantācijās jaunattīstības un pārejas ekonomikas valstīs. Vienlaikus, audzējot pēc godīgas tirdzniecības principiem, tiek pievērsta uzmanība mežu un ekosistēmu aizsardzībai.

Turklāt aktīvi veidot ekoloģisko un sociālo veicināt atbildīgu saimniekošanu Lidl no 2012. līdz 2019. gadam kopā ar GIZ plkst Kotdivuāra būvē mācību centru kakao audzētājiem un kakao sīksaimniekiem. Treniņi un tālākizglītība par visiem ilgtspējības aspektiem un augstas ražības lauksaimniecības metodes sasniedza 18 000 zemniekiem.

Mazo zemnieku ienākumu situācija joprojām paliek galvenais izaicinājums. 2019. gadā uzņēmums Lidl kā pirmais tirgotājs pasaulē ar WayToGo projektu ieviesa savu zīmolu, lai tieši ietekmētu Ganas kakao audzētāju ienākumus. Šim nolūkam uzņēmums Lidl ir apvienojis spēkus ar Fairtrade, kooperatīvu Kuapa Kokoo un NVO Rikolto. Projekta mērķis ir mērķtiecīgi uzlabot Ganas kakao audzētāju algu situāciju: uzņēmums Lidl maksā papildu godīgas tirdzniecības prēmiju, kas kalpo ienākumu palielināšanai. Īpašais: projektā kakao izcelsmi var izsekot individuāli – un proti, līdz pat audzēšanas kooperatīviem Ganā, kas ražo kakao Fairtrade sertificētajai tāfelīšu šokolādei. Mēs un mūsu darījumu partneri esam apmeklējuši šos kooperatīvus un guvuši dziļāku ieskatu to darbā.

Mūsu WayToGo šokolāde jau ir pārdošanā Beļģijā un Nīderlandē un nākotnē tiks piedāvāta Lidl visās Eiropas valstīs. Ar projektu mēs vēlreiz uzsveram mūsu apņemšanos ievērot godīgu tirdzniecību.

Vairāk par mūsu nostāju ilgtspējīga kakao piegādes ķēdē var atrast [Iepirkumu politikā izejvielām](#) un [Iepirkumu politikā Kakao](#).

3.3.3. Ilgtspējīga zivju piegādes ķēde

Būtiski riski: piespiedu darbs, resursu izšķērdēšana, bioloģiskās daudzveidības zaudēšana

Mūsu risku analīze ir parādījusi, ka zivsaimniecības sektorā būtiska nozīme ir zivju krājumu aizsardzībai un neaizsargātu darbinieku atbalstam. Jūras stabilizē klimatu un ir daudzu dzīvnieku un augu sugu dzīvotnes. Savukārt zivis ir svarīgs pārtikas avots miljoniem cilvēku, daudzās jaunattīstības valstīs zivis ir pat vissvarīgākais olbaltumvielu avots. Taču saskaņā ar Apvienoto Nāciju Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (FAO) datiem 33 procenti komerciāli izmantoto zivju krājumu tiek uzskatīti par tādiem, kas samazina zivju populāciju, un 60 procenti kā maksimāli izmantoti (uz: 2018. gada jūliju). Pārzveja ne tikai apdraud miljoniem cilvēku uztura pamatus, bet masveidā apdraud arī bioloģisko daudzveidību.

Uzņēmums Lidl aktīvi iestājas par atbildīgāku rīkošanos ar jūras un zivju produktiem. Tāpēc mēs stingri pievēršam uzmanību tam, lai saglabātu un aizsargātu pasaules jūras ekosistēmas. Kā saistošu mērķi esam izvirzījuši arī cilvēku un viņu darba tiesību aizsardzību šo produktu ražošanā.

MSC marķējums nodrošina, ka zivju krājumi saglabājas ilgtspējīgā līmenī. Šī zvejniecības zīmoga kritēriji ietver atbildīgu zvejas rīku izmantošanu, piezvejas samazināšanu,

lai tādējādi ilgtermiņā saglabātu zivju un citu jūras dzīvnieku dzīvotni. Bez tam MSC standarts nodrošina, ka visiem piegādātājiem tiek pārbaudīta viņu politika attiecībā uz piespiedu darbu un bērnu darbu.

ASC zīmogs apzīmē zivis un jūras veltes no zivjaudzētavām, kuras ar atbildīgu audzēšanas praksi samazina ietekmi uz cilvēkiem un vidi.

Uzņēmums Lidl veicina šīs organizācijas, bet vienlaikus pieprasa un atbalsta, ka tās pastāvīgi attīstās tālāk. Tāpēc mēs īpaši atzinīgi vērtējam, ka MSC kopš 2020. gada nosaka sociālo auditu (SMETA, BSCI vai SA8000) obligātu veikšanu augsta riska valstīs visiem MSC sertifikātu īpašniekiem.

Uzņēmums Lidl principā norobežojas no nelegālas, neregistrētas vai neregulētas zvejas (NNN zveja = nelegāla, neregistrēta un neregulēta zveja), kā arī no nelegālām zvejas metodēm. No saviem zivju piegādātājiem uzņēmums Lidl pieprasa, lai produkti būtu izsekojami visā piegādes ķēdē. Tāpēc tiem jāorientējas uz zema riska metodēm un jāatsakās no NNN zvejas izejvielu izmantošanas. Vairāk informācijas par izejvielām var atrast [Iepirkumu politikā izejvielām](#)

3.3.4. Ilgtspējīga sojas piegādes ķēde

Būtiski riski: diskriminācija, mežu izciršana, bioloģiskās daudzveidības zaudēšana

Pasaules pieprasījums pēc sojas pēdējos gados ir ievērojami pieaudzis. Soju galvenokārt izmanto kā barību dzīvniekiem, piemēram, mājputniem, cūkām vai liellopu gaļai. Lielajam pieprasījumam ir arī negatīvas sekas: meži tiek izcirsti sojas pupu audzēšanai, kas nozīmē, ka izzūd augu un dzīvnieku dzīvotnes un arvien vairāk tiek apdraudēta bioloģiskā daudzveidība. Turklāt monokultūru audzēšana un intensīva pesticīdu izmantošana noplicina augsni un izraisa tās eroziju. Šis vides piesārņojums atstāj negatīvas sekas uz vietējiem iedzīvotājiem, no kuriem daļu ietekmē arī konflikti par zemes lietošanas tiesībām.

Lai novērstu šo negatīvo ietekmi, mēs esam izstrādājuši sojas stratēģiju (DE, AT, CH), kuras pamatā ir trīs pīlāri:

1. mēs vēlamies ilgtermiņā samazināt sojas lietošanu un tā vietā izmantot vietējās proteīna barības alternatīvas, piemēram, rapšu spraukumus,
2. ja sojas saturu nevar aizstāt ar alternatīvām, piemēram, mazāka proteīna satura dēļ, Lidl dod priekšroku sojai no Eiropas Savienības,
3. ja soju joprojām vajadzēs importēt, Lidl ilgtermiņā plāno pāriet tikai uz sertificētu, segregētu jeb nošķirtu soju, piemēram, no Brazīlijas.

Līdz šim ir pieejami tikai nelieli daudzumi ilgtspējīgākas un ĢMO nesaturošas sojas. Lai pakāpeniski palielinātu savu daļu, Lidl 2017. gadā uzsāka starpvalstu "Lidl Soya Initiative". Sadarbībā ar bezpeļņas organizāciju ProTerra Foundation, Lidl finansiāli atbalsta pāreju uz ilgtspējīgāku un ĢMO nesaturošu sojas audzēšanu Brazīlijā, galvenajā ražošanas valstī. ProTerra standarts sertificē tikai ĢMO nesaturošu soju. Tā apņemas ievērot ilgtspējīgāku lauksaimniecības praksi un nosaka standarta kritērijus labākiem darba apstākļiem un kopienu aizsardzībai, kas regulē, piemēram, darba drošību un bērnu un piespiedu darba aizliegumu.

2019. gadā mēs paplašinājām "Lidl Sojas iniciatīvu", iekļaujot tajā partnerību ar Donau Soja organizāciju. Donau Soja ir apņēmie audzēt sojas pupiņas Donavas reģionā, un ar zīmolu Europe Soya sojas pupiņas ir paredzēts audzēt pat visā Eiropā. Programma veicina no ĢMO brīvu, ilgtspējīgu un reģionālu olbaltumvielu piegādi. Proteīna partnerības ietvaros Lidl sniedz finansiālu atbalstu sojas audzētājiem Horvātijā un Serbijā, lai tie pārietu uz sertificētu soju. Tas stiprina mūsu sojas stratēģijas otro pīlāru.

3.4. Uzlabojumi

Mēs pastāvīgi pārbaudām savu pasākumu efektivitāti un attiecīgi uzlabojam tos. Pie tam mums palīdz mūsu pastāvīgā apmaiņa ar ieinteresētajām personām, kā arī mūsu partneru, piegādātāju un NVO zināšanas. Bez tam šo procesu pavada mūsu KSA iepirkumu vadība, veicot uzraudzību un regulāras atskaites. Šī dialoga atziņas tālāk ieplūst mūsu uzņēmējdarbības rūpības īstenošanā.

Šajā īstenošanā svarīga loma ir funkcionējošiem sūdzību mehānismiem un palīdzības pasākumiem: ikvienam, kurš ir novērojis iespējamus cilvēktiesību pārkāpumus vai pat pats ir bijis to skarts, ir jābūt pieejai atbilstošam koordinācijas punktam. Mēs esam pārliecināti, ka efektīva sūdzību pārvaldība var palīdzēt agrīnā stadijā identificēt problēmas un mērķtiecīgi izmeklēt cilvēktiesību pārkāpumus. Tāpēc uzņēmums Lidl vadās pēc Apvienoto Nāciju Organizācijas Ekonomikas un cilvēktiesību pamatprincipiem (UNGP) un orientējas uz leģitīmu, brīvi pieejamu, likumu prasībām atbilstošu, caurspīdīgu, saprotamu un līdzsvarotu sūdzību procesu, kas ir balstīts uz apmaiņu un dialogu un vienlaikus mums ir pastāvīgas mācīšanās avots. Šie sūdzību mehānismi ir daļa no mūsu [Rīcības kodeksa](#).

Uzņēmums Lidl Latvija ir radījis iespēju ziņot informāciju par cilvēktiesību, sociālajiem un vides pārkāpumiem un ir izveidojis tiešsaistes ziņošanas sistēmu. Visu ienākošo informāciju apstrādā neatkarīgs atbilstības speciālists. Tiešsaistes ziņošanas sistēma ir internetā balstīta lietojumprogramma, un tai var piekļūt no jebkuras ierīces ar internetu, izmantojot sekojošu saiti: [Uz tiešsaistes ziņošanas sistēmu](#).

Īpaši riskantām piegādes ķēdēm uzņēmums Lidl Latvija ieviesīs papildu, īpašus sūdzību mehānismus. Piemēram, Lidl Latvija ir aktīvs Bangladešas vienošanās darba grupas dalībnieks, kas pievēršas piemērota sūdzību mehānisma izstrādei tekstilrūpniecībā nodarbinātajiem Bangladešā.

3.5. Komunikācija

Mūsu KSA ziņojumā mēs apņemamies nepārtraukti un vispusīgi informēt iekšējās un ārējās ieinteresētās puses par izaicinājumiem, progresu un jaunākajiem atklājumiem. Kā daļu no mūsu pārskatāmās un pilnīgas atskaites mēs apņemamies:

Mēs veicam regulāras riska analīzes visām mūsu piegādes ķēdēm. Mēs nepārtraukti izvērtēsim rezultātus un publicēsim tos sākot ar 2020. gadu, kā arī katru gadu apspriedīsim tos ar ieinteresētajām pusēm.

2020 Mēs vēlamies izstrādāt pieeju, lai veicinātu ienākumus un algas mūsu globālajās piegādes ķēdēs un tādējādi vēl vairāk samazinātu algu atšķirības. Šim nolūkam mēs jau esam ieviesuši pasākumus šādās piegādes ķēdēs:

- apelsīnu piegādes ķēdē Brazīlijā ([CSR Juice Platform](#) projekta ietvaros)
- kakao piegādes ķēdē Ganā ([WayToGo](#) projekta ietvaros)
- banānu piegādes ķēdē Ekvadorā ([Fairtrade](#) partnerības ietvaros)
- tekstilizstrādājumu piegādes ķēdē Kambodžā, Mjanmā un Bangladešā un Turcijā ([ACT](#) projekta ietvaros)

Papildus šiem lielajiem projektiem mēs nepārtraukti īstenojam programmas, kas tieši atbalsta sievietes, mazos lauksaimniekus un strādniekus prioritārajās piegādes ķēdēs un uzlabo viņu iespējas gūt iztikas ienākumus vai algu. Šim nolūkam mēs vēlamies veicināt “iztikas minimuma/ienākumu līmeņatzīmes” izstrādi.

No **2020.** gada maija mēs palielināsim mūsu piegādes ķēžu caurskatāmību un sniegsim vairāk informācijas par mūsu 1. līmeņa piegādātājiem. Tas ietver mūsu pašu zīmolu nepārtikas preču ražotāju nosaukumus un adreses.

Līdz **2021.** gada beigām mēs veiksīm trīs sociālās saderības pētījumus, tā sauktos cilvēktiesību ietekmes novērtējumus (Human Rights Impact Assessments), mūsu augsta riska piegādes ķēdēs. Galvenā uzmanība tiek pievērsta mūsu korporatīvo darbību ietekmei uz cilvēktiesību riskiem, kas īpaši skar sievietes, sīksaimniekus un strādniekus. Sākam ar pētījumiem par tēju Kenijā, banāniem no Dienvidamerikas un ogām Spānijā. Šī procesa ietvaros mēs sadarbosimies ar ieinteresētajām pusēm, tostarp nevalstiskajām organizācijām, darbinieku pārstāvjiem un kopienām. Mēs publicēsim saistīto rīcības plānu rezultātus.

No **2021.** gada mēs to veiksīm trīs reizes gadā (līdz 2025. gadam). Mēs pastāvīgi pārskatīsim savu pieeju un turpināsim to pilnveidot, izmantojot globāli atzītas metodes.

Līdz **2021.** gada beigām mēs plānojam nodrošināt tiem, kas potenciāli skarti īpaši augsta riska piegādes ķēdēs, viegli piekļūt pārredzamiem sūdzību iesniegšanas mehānismiem un efektīviem korektīviem pasākumiem.

Līdz **2021.** gada beigām mēs publicēsim uzņēmuma nostāju par dzimumu līdztiesību piegādes ķēdē.

4. Organizācija un atbildība

Atbildīga par uzņēmuma rūpības pienākumu ir uzņēmuma Lidl Latvija vadība. Nacionālo organizāciju ietvaros īstenošana ir uzticēta iepirkumu sektoram, specializētās nodaļas regulāri apmainās ar idejām ārpus valsts robežām. Ārējie eksperti konsultē un atbalsta uzņēmumu pasākumu un mērķu noteikšanā uzņēmuma rūpības pienākuma īstenošanai.

